«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

Энгсиэли

12+

2017 сыл
Кулун тутар
7 күнэ
Оптуорунньук
№24 (10576)

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ ○ Нам улууһун хаһыата ○ 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастың хаһыата»

БЭҔЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ государственнай уонна политическай деятель М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар анаан тэриллибит Өрөспүүлүкэтээҕи тэрийэр комитет председателин солбуйааччы, СӨ Государственнай Мунньаҕын (Ил Түмэн) председателэ Александр Жирков кэлэн, ыытыллыахтаах үлэлэр, тэрээһиннэр, тутуулар тула киэҥ хабааннаах мунньах буолан ааста.

* * *

Кулун тутар 1-2 күннэригэр философскай наука кандидата, ГиМУ кафедратын доцена, инновационнай менеджмент үрдүкү оскуолатын лектора А.А. Кардашевская муниципальнай сулууспалаахтар идэлэрин үрдэтэр «Местное самоуправление в РФ: современное состояние и перспективы» диэн темалаах курс ыытта.

* * *

«Нам улууһа» МТ иһинэн үлэлиир саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларын уонна кинилэр бырааптарын көмүскүүр комиссия «Эстафета добра Намский» диэн үтүөнү оҥорор акция символын Намнааҕы киин балыыһа тэрилтэтэ Намнааҕы ис дьыала отделыгар туттарда. Намнааҕы киин балыыһа коллектива ааспыт нэдиэлэҕэ ветераннарыгар, кыамммат дьиэ кэргэҥнэ көмөлөһөр сыаллаах үлэни ыыппыттар.

* * *

«Намкоммунтеплоэнерго» АО генеральнай директора Н.В. Игнатьев иһитиннэрбитинэн, өрүс уҥуор сытар нэһилиэктэргэ ааспыт нэдиэлэ түмүгүнэн 4,5 тыһ. тонна чоҕу таспыттар. Намҥа Ржев аатынан уулуссаҕа киин ититии ситимин «спутнига» алдьана сылдьыбытын тутатына оҥорбуттар.

* * *

Спорт салаатыгар Түбэ нэһилиэгэр эр дьоҥҥо уонна дьахталларга «Үрүҥ Күөл» диэн сылын аайы ыытыллар улуустааҕы волейбол күрэхтэһиитэ буолан ааста. Уопсайа 22 хамаанда кыттыыны ылла. Түмүккэ 1 м. – Хамаҕатта, 2 м. – Түбэ, 3 м. – Хатырык хамаандалара таҕыстылар.

Бэлиэтэннэ С. АРГУНОВ

БОЛҔОЙУН!

Хаһыат цифровой көрүҥэр сурутуу

«Эҥсиэли» хаһыакка 2017 сыл бастакы аҥарыгар электроннай сурутуу ыытыллар. Редакцияҕа кэлэн дуогабар түһэрсиллэр, сурутууну төлөнөр, электроннай почта аадырыһа тиксэриллэр. Хаһыат PDF форматынан ааҕааччыга тиэрдиллэр.

6 ыйга — 210 солк.,
3 ыйга — 105 солк.,
1 ыйга — 35 солк.

Хаһыат индексэтэ — Р0005, нэдиэлэҕэ иккитэ (оптуорунньук, бээтинсэ) тахсар.

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар

АММОСОВ ЫҺЫАҔА НАМҤА ЫЫТЫЛЛЫАҔА

Саха сирин государственнай уонна политическай деятеля М.К. Аммосов быйыл 120 сылын бэлиэтиир тэрээһинин ыытар хамыыһыйа көһө сылдьар мунньаҕа кулун тутар 1 күнүгэр буолла. Мунньаҕы Ил Түмэн спикерэ А.Н. Жирков салайан ыытта. Ол иннинэ бэс ыйыгар буолар үбүлүөйдээх тэрээһиннэр ыытыллар сирдэрин көрдүлэр-иһиттилэр.

Мунньахха «Нам улууһа» МТ баһылыга А.П. Атласов, Ил Түмэн государственнай тутууга уонна сокуоннаска бастайааннай комитетын председателэ А.И. Еремеев, СР государственнай сүбэһитэ А.С. Борисов, СР культуратын уонна духуобунай сайдыытын миниистирэ В.И. Тихонов, «Саха» НКИК ген. директора И.М. Андросов уонна онтон да атын министерстволар, ведомстволар, улуус тэрилтэлэрин салайааччылара, улуус общественноһа кыттыыны ыллылар. Үбүлүөйдээх тэрээһиҥҥэ бэлэмнэнии үлэлэрин В.И. Тихонов иһитиннэрдэ.

Улуус баһылыга иһитиннэрбитинэн, үбүлүөйдээх сыл чэрчитинэн Кыргызстан республикатын уонна Казахстаны кытта бииргэ ыытыллар тэрээһиннэр былааннаналлар. Улуустааҕы ыһыах аһыллыытыгар 700-чэ уус-уран самодеятельность кыттыылаахтара, народнай коллективтар кыттыыны ылыахтара. Ыһыах саҕана Кыргызстан делегациятын көрсөргө аналлаах туспа былаан оҥоһуллубут. Улуус музейдарыгар уонна библиотекаларыгар Кыргызстан культуратын, искусствотын биллэркөстөр деятеля Чингиз Айтматов олоҕор, айар үлэтигэр аналлаах быыстапкалар туруоруллуохтара. Спикер А.Н. Жирков бэлиэтээн эппитинэн, бэс ыйыгар Саха сиригэр Кыргызстан республикатын күннэрэ ыытыллыахтара.

Мунньахха А.И. Еремеев, А.С. Борисов, И.М. Андросов, «Хатырык нэһилиэгэ» МТ баһылыга А.М. Пинигин, кыраайы үөрэтээччи И.З. Кривошапкин, «Эҥсиэли» хаһыат редактора В.Г. Касьянов о.д.а. бэйэлэрин этиилэрин киллэрдилэр, тус санааларын үллэһиннилэр.

Мунньах кыттыылаахтара Нам сэлиэнньэтигэр уонна Хатырык нэһилиэгэр бэс ыйын 20-21 күннэригэр ыһыаҕы ыытарга быһаарыныы ылыннылар. Хатырыкка культура дьиэтин тутуу, М.К. Аммосов болуоссатын, пааматынньыгын оҥорууга үбүлээһиннэрин боппуруоһун көрүүгэ улуус дьаһалтатыгар, культура министерствотыгар сорудах бэрилиннэ. Үөрэх уонна наука министерствота Хатырык оскуолатын капитальнай өрөмүөнүн үбүнэн хааччыйарыгар сорудахтанна.

Улуус баһылыга А.П. Атласов И.Е. Винокуров уонна М.К. Аммосов аатларын үйэтитиигэ сүрүн кылааттарын иһин Ил Түмэн спикеригэр А.Н. Жирковка, А.И. Еремеевкэ улахан махталын тиэрдэн туран, өйдөбүнньүк бэлэхтэри туттартаата.

А. СОЗОНОВА

Былыргыны былыт саппат

САХА ӨМУК ДЬЫЛҐАТЫТАР МЫМАХ ОРУОЛА

Олунньу 21 күнүгэр Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотекаҕа «Нам улууһун номохторо уонна үһүйээннэрэ», «Исторические личности Якутии: Мымах и его потомки», «Православная церковь и школы Намского улуса Якутской области 19 и начала 20 вв.» диэн кинигэлэр сүрэхтэниилэрэ буолла.

Бу тэрээһиҥҥэ улууспут баһылыга А.П. Атласов, РФ билимин үтүөлээх деятелэ, история билимин доктора, профессор В.Н. Иванов, Гуманитарнай-чинчийэр институт сүрүннүүр научнай үлэһитэ, история билимин доктора А.А. Борисов, институт научнай үлэһитэ, история билимин кандидата, СР культуратын туйгуна П.П. Петров, Емельян Ярославскай аатынан музей директора, история билимин кандидата, РФ культуратын уонна СР үөрэҕириитин үтүөлээх үлэһитэ Е.С. Шишигин, музей научнай үлэһитэ, археолог, археологияҕа уонна этнографияҕа салаатын сэбиэдиссэйэ В.В. Попов, Ярославскай аатынан музей үлэһитэ, таксидермист, СР культуратын туйгуна, биир дойдулаахпыт И.С. Павлов, «Көмүөл» кинигэ кыһатын редактора, Түбэ нэһилиэгин попечителэ, журналист Б.И. Павлов, С.А. Новгородов аатынан «Бичик» кинигэ кыһатын редактора, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ В.Н. Луковцев, ХИФУ олоҥхо институтун директорын солбуйааччыта А.В. Мигалкин, «Сахафармация» ОАО директора, «Улуу Сыһыы» архитектурнай тутуу салайааччыта, биир дойдулаахпыт И.В. Рехлясов, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун бочуоттаах киһитэ Г.Г. Местников, РСФСР норуотун үөрэҕириитин туйгуна, Саха АССР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, краевед И.З. Кривошапкин, П.И. Сивцев аатынан музей научнай үлэһитэ, краевед Т.П. Никонов уо.д.а. кытыннылар.

Саҥа тахсыбыт кинигэлэр библиографическай ырытыыларын Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека үлэһиттэрэ К.К. Попова, Н.В. Павлова, Р.Г. Андросова оҥордулар. «Нам улууһа» МТ баһылыга Александр Атласов эҕэрдэлээн уонна историяны дириҥник үөрэтиигэ, чулуу дьоннорбут үтүө аттарын үйэтитиигэ өссө туох былааннар баалларын туһунан сырдатта.

Салгыы «Нам улууһун номохторо, үһүйээннэрэ» кинигэни хомуйан таһаартарбыт Р.Н. Дьяконова уонна Н.В. Павлова, «Православная церковь и школы...» диэн кинигэни хомуйан оҥорбут автордартан биирдэстэрэ Т.П. Никонов (иккис автор А.М. Полякова буолар). Кинигэлэр матырыйааллларын хомуйууга, сааһылааһыҥҥа хайдах үлэлээбиттэрин, ким өйөөбүтүн, көмөлөспүтүн туһунан сэһэргээтилэр.

«... Мымах и его потомки» диэн кинигэ научнай редактора В.Н. Иванов уонна кинигэ суруллуутугар, таһаарыллыытыгар көмөлөспүт дьон, ыҥырыылаах ыалдьыттарбыт киэҥ ырытыылары оҥордулар, оччотооҕу быһыынымайгыны хайдах өйдүүллэрин, ылыналларын, сыаналыылларын туһунан кэпсээтилэр.

Бу тэрээһини И.П. Сивцев аатынан история, этнография музейын директора А.И. Копырин олус сэргэхтик салайан, ыпсаран ыытта.

Улууспут дьоно-сэргэтэ, ыччата өбүгэлэрбит оччотооҕу олохторун, олох уларыйыытатэлэрийиитэ, сайдыыта хайдах быһыыга-майгыга буолуталаабыттарын тиэрдэ өйдүүр, билэр, көлүөнэттэн көлүөнэҕэ тиэрдэ турар ытык иэстээхпит. Улууспут историятын араас өттүттэн сырдатар бу тахсыбыт бэртээхэй кинигэлэр онно көмө, тирэх буолалларыгар саарбахтаабаппын.

И. ИВАНОВ

Депутат — норуот киһитэ

НОРУОТ ТИРЭХ САНААТА... ААҐЫҥ!

Быйыл СР правительствотын отчуотугар Бэрдьигэстээххэ маҥнайгы президеммит М.Е. Николаев сылдьан «Саҥаны киллэртээҥ, саҥаҕа үөрэниҥ» диэн эппитин «Үлэ күүһэ» хаһыат кылаабынай редактора Василий Алексеев суруйбута, «Кыым» хаһыат 23.02.2017 с. нүөмэригэр тахсыбытын аахтым. Республика сүрүн хаһыата «Саха сирэ» тоҕо таһаарбатаҕай дии санаан туран, хайдах өйдөөн хаалбыппынан кэпсээн көрүөм. Этии ис хоһоонун сүүс киһи сүүс аҥы өйдүөн, толкуйдуон сөп. Онон «Кыым» хаһыаты булан ааҕыҥ.

Маҥнайгы президент өйдөөх, ыллыктаах тылын-өһүн, үөһэ правительство салайааччыларыгар, судаарыстыба политикатын ыытааччыларга, олоххо киллэрээччилэргэ ордук туһалаах этиини, долоҕойдоругар хатыыллара буоллар диэн эппит.

Мунньахха этиитигэр: «5, 10, 15, 20 сылынан улууһу, республиканы салайыах дьон кэлбэтэхтэрин сэмэлээтэ. Билиҥҥи ыччаты кытыннарбакка эрэ, урут үлэлээбит уонна билигин үлэлии, салайа сылдьар дьон бэйэ-бэйэни эрэ агитациялаһара туһата суоҕун аһаҕастык эттэ. 2000 с. дууһаҕа 7,2 лиитэрэ арыгыны испиппит, былырыын 7 л истибит. 17 сыл устата туох да уларыйыы тахсыбат. Ыал буолуу 10 сыл устата биир кэрдиискэ турар. Сылга 7000 эрэ киһи ыал буолар, онтон 4500-һэ сыл аайы арахсар.

Аны бэйэҕэ тиийинэн өлүү 50 мөлүйүөн киһилээх Францияҕа сылга 350 киһи бэйэтигэр тиийинэн өлөр, Саха сирэ биир мөлүйүөн киһилээх, сылга 350 киһи бэйэтигэр тиийинэн өлөр. Ити көрдөрүү уонунан сылга бара турар. Телемедицинаны үчүгэйдик туһамаппыт, мунньах ыытаргытыгар туһанаҕыт быһыылаах, онтон электроннай телемедицина суоҕун кэриэтэ», — диэн эппит.

Михаил Ефимович суолу таба туһаныыга Москва уопутун отчуоту хайдах ыытарга, дьону иитиигэ уонна да элбэх боппуруостары быһааран биэрбитин Василий Алексеев суруйбут. Биһиги салайааччылардыт бэйэбэйэлэрин хайҕаһартан соло булбаттар. Улуулары утары көрөр кыах суох, туһааннаах дьон маны ааҕаллара да биллибэт. Сөптөөҕү эппит диэн балаҕаммыт муннугар кигинэйэр эрэ буоллахпыт. Бэйэҕит ааҕыҥ!

К.И. ЕРЕМЕЕВ

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни

БУОҺАТЫЫ ТУҺАТА

(Интервью)

Тыынар тыыннаах элбиир, сайдар сүрүн туруга буоһатыы, үөскэтии, төрүөх буоларын бары билэбит. Онон сибээстээн, биһиги өбүгэлэрбит сүөһүнэн, сылгынан иитиннэн олорбуттарын быһыытынан, төрүөҕү тупсарыыга, сүөһү ахсаанын элбэтиигэ улахан болҕомтону уруохтаахпыт. Ону хайдах, тугу туһанан ситиһиэхпитин сөбүн туһунан «Сахаплемхолбоһук» ААТ Нам улууһугар специалиһа Мария Васильевна Жиркованы кытта көрсөн сэһэргэстибит.

— Мария Васильевна,тыа дьоно тоҕо сүөһүнү иитэ сатыыбыт?

— Сүөһү иитиитэ төрүт дьарыктартан саамай ыараханнара, түбүктээхтэрэ эрээри олоххо наадалаахтара, киһи буолар төрүппүт төрдө буоларын өйдөөн кэскиллээхтик дьаһанарга дьулуһуохтаахпыт. Күннээҕинэн дьаһанан олоруу табыллыбат, сүөһүттэн элбэх бородууксуйаны, дохуоту ыларга мындырдык толкуйдаан, аҕыйахтан элбэҕи баһан ылар сыаллаах үлэлэһэр буоллахха, туох эмэ түмүгү ситиһиэххэ сөбүн олохпут хаамыыта көрдөрөр. Ол иһин сүөһү ииттиэн баҕалаах киһи, бастатан туран, сүөһү племенной туругар болҕомто ууран, баар усулуобуйаҕа сөп түбэһиннэрэн ииттинэрэ хайаан да наада. Биһиги усулуобуйабытыгар (кыһына тыйыс, уһун, сайына кылгас) сөп түбэһэр сүөһүнү ииттэн, бэйэҥ баҕарар кэмҥэр төрөлкөй төрүөҕү, дохуоту биэрэр бородууксуйаны ылан дьиэ кэргэнин экономикатын сайыннарыыга үлэлэһиэхтээх. Холобур, 10 үүтэ мөлтөх ынаҕы иитиэхтээҕэр, 5 үүттээх ынаҕы ииттэргэ соруктаныахтаах.

— Итини ситиһэргэ племенной үлэ, искусственнай сиэмэлээһин олус наадалааҕын өйдөөн, Советскай Союз баарыгар улахан болҕомто уруллар этэ дии.

— Ынаҕы искусственнай сиэмэлээһин 1918 сылтан саҕаламмытын түмүгэр племенной үлэ сайдан, үүттээх, эттээх боруодалары иитии тэриллибитэ. Биһиэхэ Саха сиригэр холмогорскай, симментальскай боруода сүөһүлэр биһиги тыйыс айылҕабытын тулуктаһан, эти, үүтү да биэрбиттэрин ол кэмҥэ үлэлээбит аҕа көлүөнэ дьон билэбит.

— Ол хаһан тохтообутай? Оннук халы-мааргы сыһыан содула туохханый?

— 90-с сыллартан совхозтар ыһыллан, бас билии уларыйан хас биирдии сүөһү ииттэр киһи хайдах дьаһанара көҥүл курдук буолбута. Ити кэмтэн ыла племенной үлэҕэ болҕомто мөлтөөбүтэ. Зоотехническэй ирдэбиллэр кэһиллэннэр, сүөһү боруодата буккуллубута. Билигин кэлэн, дьэ, чуолкай хайысханы быһаара сатыыллар.

Боруоданы тупсарыыга диэн ааттаан атын дойдулартан ыарахан сыанаҕа боруода сүөһү бөҕө атыылаһыллан кэллилэр да ордуктара, туһалаахтара көстө илик. Ол курдук омук сириттэн кэлбит үүттээх гольштин боруода ынахтар доруобуйалара алларыйар, ордук лейкоз ыарыыга ылларар боруода буолан, бу боруоданы аҕалан иитииттэн туттунарга диэн РФ министерствотыгар 2015 сылга ыытыллыбыт «Сүөһү иитиитигэр племенной үлэ уонна генетическэй билиҥҥи туруга» мунньахха тоһоҕолоон бэлиэтээбиттэрэ. Омук сириттэн сүөһүнү атыылаһыы, онтон аҕалыллар оҕус сиэмэтигэр субсидия көрүллэрэ бобуллубута.

— Тыйыс айылҕабытыгар үөрэммит олохтоох симменталларбытын элбэтиигэ, искусственнай сиэмэлээһини киэҥник ыытыыга республикаҕа туох үлэ ыытылларый?

— Боруоданы тупсарыыга Саха сиригэр ордук симментальскай боруода сөп түбэһэрин туһунан республикатааҕы научнай-чинчийэр институт салайааччыта А.И. Степанов интервьютугар тоһоҕолоон эппитинэн, бу боруоданы институт 2020 сылга диэри өссө үөрэтэн, чинчийэн симментальскай боруода сахалыы тиибэ (якутский тип симментальской породы) дакаастаныллан федеральнай племенной статустаах буолара ситиһиллиэхтээх.

Ил Дархан 2013 сыл атырдьах ыйын 16 күнүнээҕи 2209 №-дээх Дьаһалынан республикаҕа сүөһү племенной туругун тупсарыыга искусственнай сиэмэлээһини сайыннаран, ынаҕы 70% искусственнай сиэмэлээһининэн хабары ситиһиэхтээхпит.

— Ынаҕы искусственнай сиэмэлээһиҥҥэ дьон-сэргэ сыһыана билигин хайдаҕый?

— Билигин сүөһүбүт үксэ чаһынай, бааһынай хаһаайыстыбаларынан иитиллэн тураллар. Улахан хаһаайыстыбаларга племенной үлэни, искусственнай сиэмэлээһини тэрийии биирдиилээн бытархай хаһаайыстыбалары кытта үлэлиир курдук буолбатах, быдан ордук, үлэ түмүктээх, көдьүүстээх буолар.

Билигин да сорох сүөһүлээх дьон сүөһү боруодатын тупсарыыга суолта биэрбэттэрин, аахайбаттарын түмүгэр искусственнай сиэмэлээһин сорох нэһилиэктэргэ бытааннык сайдар, бороскуларынан ынахтар буоһатыллаллар, сиэмэлэммит ынахтары бороскулар хатылаан оҕолоро түһэн кытарыыллар, ол түмүгэр техник-осеменатордар үлэлэрэ көдьүүһэ мөлтүүр, ынах боруодатын тупсарыыга улахан охсуулаах, эт-үүт, дохуот аччыыр, боруода кэхтэр,

— Ааспыт сылга ыытыллыбыт үлэлэр, ситиһиилэр тустарынан сырдат эрэ.

— Улууска 2015 сыллаах буоһатыы түмүгүнэн 2016 сылга барыта 3652 ньирэй төрөтүллэн дьыалабыай тахсыы 87% тэҥнэстэ, ол иһигэр искусственнай сиэмэлээһинтэн 2077 ньирэй, дьыалабыай тахсыы — 78%.

2016 сылга ынаҕы искусственнай сиэмэлээһиҥҥэ 3000 төбө былаан тиэрдиллибитэ 3048 төбөнөн толоруллан 101,6% буолла. Улууска ити соругу толорууга 23 техник-осеменатор дуогабардаһан үлэлээтэ. 19 нэһилиэктэн Маймаҕа нэһилиэгэр уонна Хатыҥ Арыы Кыһыл Дэриэбинэтигэр техник-осеменатор көстүбэккэ сиэмэлээһин ыытыллыбатаҕа. Атын нэһилиэктэргэ 1-2-лии техник-осеменатор күүстэрэ кыайарынан үлэлээтилэр. Улуус дьаһалтата кэккэ сыллартан бороскулары аттааһыҥҥа үп көрөн аттааһын босхо ыытыллар буолла. Ол да үрдүнэн үгүс хаһаайыттар бороскуларын аттаппаттар. 2016 сылга 1745 бороскуттан 1253 бороску аттанна. 2016 сылтан ынаҕы сиэмэлээһиҥҥэ улуус нэһилиэктэрин дьаһалталара өнө харчытын уйунар дьаһалы ыланнар, босхо сиэмэлээһиҥҥэ улахан көмөнү оҥордулар. «Сахаплемхолбоһук» ААТ өттүттэн боруода оҕустар сиэмэлэринэн хааччыйыы бириэмэтигэр тэриллэр. Нэһилиэктэр дьаһалталара оҕус сиэмэтин харайар дьюар иһиттэри саҥардыыга, техник-осеменатордарга үлэлииллэригэр сөптөөх анал прибордары, «осеменатор чымадаанын» атыылаһыыга «Сахаплемхолбоһугу» кытта дуогабардаһан үлэлэһэллэр.

— Үммүт сылга төһө ынах сүөһүлээх үктэннибит? Туох тэрээһин үлэлэр ыытыллан эрэллэрий? Соруктарбыт?

— 2017 сыл тохсунньу 1 күнүгэр буоһатыллар контингент 4706 төбө; ол иһигэр 4025 төбө ынах, 681 төбө тиҥэһэ баар, статистическай отчуотунан. Быйыл 2017 сыллаах сорукпут — 3000 ынаҕы сиэмэлээһин. Бу күннэргэ улуус дьаһалтата «Сахаплемхолбоһук» ААТ-ни кытта сөбүлэһиини түһэрсиигэ, нэһилиэктэри, техник-осеменатордары кытта дуогабардары оҥорсууга үлэ ыыта сылдьар. Улууска 2017 сыллаах төрүөх саҕаланна, тохсунньу ыйга 404 төбө ынах төрөөтө.

Искусственнай сиэмэлээһин соругун толорууга сүөһү ииттэр хаһаайыннартан саҕалаан нэһилиэктэр дьаһалталара, улуус дьаһалтата, дуогабардаспыт техник-осеменатордар, «Сахаплемхолбоһук» ААТ бары түмсүүлээхтик үлэлээтэхтэринэ, сүөһүлээх бары хаһаайыннар болҕомтолорун ууран, булгуччу сиэмэлэтэргэ сорук туруоруннахтарына сүөһү боруодата тупсуо, төрөлкөй төрүөх төрүө, үүт-эт, дохуот дэлэйиэ диэн эрэнэбит.

И.И. ИВАНОВ

Улуус баһылыгын колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭҔЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Кулун тутар 1 күнүгэр улуус дьаһалтатыгар М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сыллаах үбүлүөйүн сүрүннүүр республикатааҕы тэрийэр комитет көһө сылдьар мунньаҕа буолан ааста. Манна өссө былырыын бигэргэтиллибит былаан чэрчитинэн үлэхамнас хайдах баран иһэригэр, чуолаан, үбүлээһин хайысхатынан чопчуулаһыннар, чуолкайдааһыннар ыытылыннылар. Сүрүн иһитиннэриини СР культуратын министрэ В.И. Тихонов оҥордо, былааннаҥа эбии быһыытынан быйыл улууска ыытыллар ыһыахха Киргизия республикатын улахан делегацията кыттыыны ылыахтаах, онтон сиэттэрэн турбут соруктарга тохтоото.

Тэрийэр комитет боротокуолугар правительство б.дь. кулун тутар 15 күнүгэр диэри үбүлүөйү тэрийэн ыытыыга бюджеты таһынан үбү булууга ыытыллыбыт үлэ туһунан иһитиннэриини оҥороругар, «Молодая гвардия» кинигэ кыһатынан «Жизнь замечательных людей» сериаҕа М.К. Аммосов туһунан кинигэни таһаарыыга, Нам сэл. М.К. Аммосов пааматынныыгын оҥоруурга хос үбүлээһиҥҥэ б.дь. муус устар 1 күнүгэр диэри эбии үп буларыгар сорудахтанна.

Культура министерствота б.дь. кулун тутар 20 күнүгэр диэри Саха республикатыгар Киргизия республикатын Күннэрин ыытыы программатын уонна сметатын бэлэмнииригэр сорук туруорулунна. Салгыы үөрэх министерствота эмиэ ити болдьоххо диэри Хатырык орто оскуолатын капитальнай өрөмүөнүн ыытыыга хос үбүлээһиҥҥэ үбү быһаарарыгар диэн буолла.

Транспорт министерствотын, улуус дьаһалтатын өттүттэн бииргэ үбүлээһин чэрчитинэн аны сайын улуус киинигэр М.К. Аммосов аатынан уулуссаны асфаллааһын олоччу оҥоһуллуохтаах, ити тэҥэ Аммосов болуоссатын реконструкцията түмүктэниэхтээх. Манна үбүлээһин чопчуланна.

Культура министерствота улуус дьаһалтатыттан киирбит этиини өйөөн, манна үбүлээһинэ чуолкайданан аны күһүн М.К. Аммосовка анаммыт спектакль туруоруллуохтаах. «Саха» НКИК Максим Кирович туһунан документальнай киинэни бэлэмниир соруктаах. Ити курдук Ил Түмэн председателэ, тэрийэр комитет салайааччыта А.Н. Жирков быһаччы кыттыытынан, биир дойдулаахпыт, Ил Түмэн депутата А.И. Еремеев көмөтүнэн Чаҕылхай Максим үбүлүөйүн үрдүк таһымҥа ыытарга бэлэмнэнии үлэлэр мантан антах далааһыннанан, бу үлэлэргэ нэһилиэнньэ киэҥ араҥатын хабан ыытыллыахтара.

Сорохтор бырааһынныыктар олус элбэхтэр диэн, маны көр-нар курдук этээччилэр. Онуоха хоруй быһыытынан эттэххэ: бастатан, үүнэр көлүөнэни үтүө үгэстэрбитигэр, чулуу дьоннорбут холобурдарыгар иитэн таһаарарбыт төлөрүйбэт сорукпут буолар, иккиһинэн, маннык бэлиэ дааталарга сөп түбэһиннэрэн, республика таһымыгар үп туруорсан суол-иис, тутуу өттүнэн тирээн турар боппуруостары быһаарар эргиччи туһалааҕын олох көрдөрөр.

Александр АТЛАСОВ

Үөрэҕирии эйгэтигэр

ҮӨРЭҔИРИИГЭ - ХААЧЫСТЫБАНЫ!

21-с үйэҕэ аан дойду үөрэҕириитин ситимигэр үөрэхтээһин хаачыстыбатын үрдэтии сүрүн сыалынан-соругунан турда. Өй-санаа өттүнэн күүстээх ыччаты иитэн таһаарар государство билиҥҥи ырыынак сыһыаннаһыларыгар атын сайдыылаах дойдулары кытта тэҥҥэ күрэстэһэр кыахтаах. Бүтүн педагогическай общественноһы долгутар кыһалҕаларга санаа атастаһаары олунньу 28 күнүгэр Хамаҕатта саха-французскай лицейигэр үгэс буолбут улуус үөрэҕириитин үлэһиттэрин сүбэ-мунньаҕа буолла.

Тэрээһин «Педагог новой формации — движущая сила развития образования» диэн темаҕа ананна. Сарсыардаттан саҕалаан үөрэх тэрилтэлэрин бырайыактарын быыстапката арылынна. З.П. Саввин аатынан Үөдэй орто оскуолата «Эффективное координатное образование» диэн үлэтин хайысхаларын дьон дьүүлүгэр таһаарбыт.

Оскуола «ДНИФ» системанан үөрэнээччи өй-санаа, майгы сигили, эт-хаан өттүнэн сайдыылаах ыччаты иитэн таһаарыыга 7 хайысханы тутуспут: кыраайы үөрэтии, эколого-биологическай, физическэй, гражданско-патриотическай, туризм, айар дьоҕуру сайыннарыы, музей дьыалата. Аппааны «Сандаара» оҕо-саадын физкультураны салайааччыта Ноев Василий Иванович «Детство» уонна «Тосхол» парциальнай программа чэрчитинэн 20% региональнай программа оҥорон, сахалыы оонньуулары киллэрбитэ үгүс киһи болҕомтотун тарта. Модут «Кэнчээри» оҕо саадын иитээччитэ Карамзина Татьяна Николаевна «Нетрадиционный метод рисования» быыстапкатыгар айылҕа кыраасканларын туһанан оҕо уруһуйдуур дьоҕурун сайыннарыыга утумнаахтык үлэлэспитэ көстөр. Ол курдук, сугунтан, отонтон, сүбүөкүлэттэн, моркуоптан, оттон, какаоттан, хара чэйтэн, алтан оттон, тиит хатырыгыттан, хатыҥ туоһуттан сүрдээх чаҕылхай өҥнөрү таһааран, уруһуй дьарыгар туттар эбит. Иитиллээччилэрэ Россиятааҕы, республикатааҕы куонкурустарга ситиһиилээхтик кыталларын киэн тутта кэпсээтэ.

Үөрэх управлениетын начальнигын э.т. И.Д. Ноговицын «Педагог новой формации — движущая сила развития образования» дакылаатыгар эттэ:

- Саха республикатын үөрэҕин уонна наукатын министерствотын быһаарыытынан, 2017 сыл ССРС норуодунай учуутал Михаил Андреевич Алексеев сылынан биллэрилиннэ. Үөрэтэр тэрилтэ хас биирдии үөрэнээччи туохха наадыйарын билиэхтээҕэр, үөрэтии процеһа оҕону киһи быһыытынан иитиигэ уларыйыыларга сөп түбэһиэхтээҕэр, онно тоҕоостоох усулуобуйа тэриллиэхтээҕэр тохтоото.

Кэнники сылларга дойду үрдүнэн «JuniorSkills» идэҕэ хайысхалыыр хамсааһын тэнийэн эрэр. 2022 с. диэри үөрэнээччи 25%-н итэҕэһэ суох оҕо хабыллыахтаах. Олох ыарахаттарыгар түбэспит оҕолору социальнай реабилитациялааһыҥҥа болҕомто уруллуохтаах. Үөрэх управлениетын иһинэн тэриллибит «Лебедь» аһымал фонда үлэтэ-хамнаһа үтүө түмүктэрдээх буолуо диэн эрэнэбит.

2017 с. аттестацияҕа уларыйыылар киириэхтэрэ. Учууталлар кумааҕыны кытта үлэлииллэрэ аччыаҕа. Салайар Сэбиэттэр үлэлэрэ күүһүрүө.

Жирков Николай Михайлович, Искра оскуолатын директора, «Профессия «Учитель»: перспективы и возможности становления молодого педагога» диэн этиитигэр:

- 2014 с. эдэр учууталга көмөлөһөр сыаллаах улуустаааҕы ассоциация тэриллибитэ. Ассоциация көҕүлээһининэн араас трениннэр, анал темаларынан киэһэлэр буолаллар. Бу барыта эдэр киһи учуутал быһыытынан сайдарыгар, айымньылаахтык үлэлииригэр төһүү күүс буолар. Бырайыак иккис түһүмэҕэр «Эдэр учуутал Дьиэтэ» диэн саҕалааһын олоххо киириэ. 2016 с. педагогическай дьаарбаҥка виртуальнай этаабыгар кыайбыта. Үөрэх управлениетын өйөбүлүнэн, Хамаҕаттаҕа эдэр педагог дьиэтин акылаата түстэ.

Мунньах кыттыылаахтара биир санаанан маннык сүбэни ылыннылар: оҕо саадтарыгар эбии миэстэни таһаарарга, ГИА ыытыллар пууннарын техническэй өттүнэн хааччыйыыны салгыы үбүлүүргэ, адаптивнай физкультураны сайыннарыыга субсидия көрөргө, нэһилиэктэр баһылыктарын үлэлэрин көдьүүһүн көрүү ирдэбиллэригэр саастарын ситэ илик оҕолору, олох ыарахаттарыгар түбэспит дьиэ кэргэни, общественнай наставниктар үлэлэрин киллэрэргэ; үөрэх тэрилтэлэрин салайааччыларын быраап өттүнэн идэлэрин, педагогтар профессиональнай компетенцияларын үрдэтэргэ, оҕо үөрэх күнүн көтүппэтин инниттэн сэрэтэр үлэни ыытарга; педагогтары бириэмийэлээһин типовой балаһыанньатын оҥорорго.

Бу күн Е.П. Сивцев аатынан 2 Хомустаах оскуолата Ил Дархан 1 мөл. солк. суумалаах гранынан, В.Д. Баишева, А.В. Избекова (1 Хомустаахтааҕы «Сайдыы» ОАК), «Отличник образования РС(Я)», Г.М. Соловьева (Партизан оскуолата) «Почетный ветеран системы образования РС(Я)», Р.Н. Никитина (Хамаҕатта, «Сарыал» оҕо саада) «За вклад в развитие дошкольного образования РС(Я)», И.И. Пестерев (Көбөкөн оск.) «За вклад в развитие доп. образования», Н.Е. Васильева (Нам, «Туллукчаан» оҕо саада) «Надежда Якутии» бэлиэнэн; Л.В. Бочкарева (Нам гимназията), Е.П. Габышева (Нам 1 №-дээх оск.), И.Е. Кайгородова (Нам 2 №-дээх оск.), Т.М. Аргунова (Таастаах оск.), П.П. Тимофеев (Хатырык оск.), К.Н. Догордурова (Арбын оск.) РАН Сибиирдээҕи салаатын уонна ХИФУ ЕНИ грамоталарынан; А.П. Макаров (үөр. упр.), Н.Е. Матвеева (Көбөкөн оск.), М.А. Протопопова (2 Хомустаах), А.Д. Аргунова (1Хомустаах), А.Е. Гаврильева (Нам) үөрэх министерствотын Бочуотунай грамоталарынан; А.И. Федорова (үөр. упр.), Н.Г. Окоемова М.И. Сивцева (Нам) министерство махтал суруктарынан, Э.М. Павлова (Нам) Намнааҕы үөрэх управлениетын Бочуотунай грамотатынан наҕараадаланнылар.

Анастасия КОРЯКИНА

«ДАЛБАР ХОТУН» КУОҢКУРУСТАН

Олунньу 25 күүгэр Дьокуускайга республикатааҕы «Далбар Хотун» күрэс буолан ааста. Манна Нам улууһуттан Хамаҕатта саха-француз лицей асчыта Иванова Людмила Егоровна дьиэ кэргэнинээн улуустааҕы күрэскэ кыайан киирэн, дьоһуннаахтык кыттан таҕыста. Улахан күрэххэ улуус аатыттан кыттар буолан улуус нэһилиэктэрэ, дьон-сэргэ күүс-көмө буоллулар, онон сибээстээн кинилэр билиилэригэр анаан кыттааччыттан уонна өйүүр бөлөхтөн санааларын үллэстэллэригэр көрдөстүм:

1. «Далбар Хотун» күрэхтэн туох санаалар үөскээтилэр?

2. Тэрээһин өттүгэр тугу бэлиэтиэҥ этэй?

Иванова Людмила Егоровна, ХСФЛ асчыта, республикатааҕы «Далбар Хотун-2017» куонкурус кыттыылааҕа, «Айыы Хотун» үрдүк аат хаһаайката:

1. Маннык улахан түһүлгэҕэ аан бастаан таҕыстым. Куонкурус тыа сиригэр олорор дьахтар оруолун үрдэтэр, олоххо эрэли күүһүрдэр, саҥа кыымы саҕар аналлаах. Күрэх кыттыылаахтарыгар анал программанан семинар ыыттылар, көрсүһүүлэр буоллулар, репетиция кэнниттэн ресторанҥа сырытыннардылар, фотосессия буолла.

2. Тэрээһин өттүгэр кыттааччылары биириҥэ олордубуттара буоллар үчүгэй уонна ордук табыгастаах буолуо этэ дии санаатым. Дьүүллүүр сүбэҕэ олох сыһыана суох дьон үлэлиэхтэрин наада.

Парникова Юрчана Юрьевна, ХСФЛ директоры иитэр үлэҕэ солбуйааччы, нэһилиэк депутата:

1. Өйүүр бөлөх 30-ча буолан киирэн сырыттыбыт, көрдүбүт. Бэйэни билиһиннэрии ыһыах курдук тэриллэн барда. 7 кыттааччы олус оҥостон, бэлэмнэнэн чахчы да, саха Далбар Хотунун бастыҥ холобурун көрдөрдүлэр. Бары да ырыаһыттара, үҥкүүһүттэрэ, иистэнньэҥнэрэ, олус да талааннаах кэрэ-куолар. Күрэх биир суолталаах түһүмэҕинэн аһымал-аукцион буолла. Манна Далбар Хотуттар дьэрэкээн киэргэтиилээх араас минньигэс бүлүүдэлэри аҕалан аукциоҥҥа туруордулар. Ол иннинэ улахан экраҥҥа ыараханнык ыалдьар 11 саастаах Мирослав Свинобоевы видеоҕа үһүлбуттарын көрдөрдүлэр. Көрөөччүлэр кырачаан оҕо барахсаны харахпыт уулаан, олус да аһынан көрдүбүт. Биһиги Людмила Егоровнабыт бүлүүдэтин 65 тыһ. ыламмыт, ыарыһах кырачаан эмтэнэригэр Хамаҕатта нэһилиэгин, Нам улууһун олохтоохторо кырата суох көмө оҥордубут диэн үөрэбит уонна бу түһүмэххэ кыайыылаах тахсан, кыттааччыбытыгар 3 баалы эптибит. Бу тэрээһиҥҥэ Людмила Егоровна кэргэнэ Степан Давыдович баяҥҥа, оҕолоро, сиэннэрэ гитараҕа, хомуска, сахалыы инструменнарга доҕуһуолларынан эт куолаһынан ыллаан, дьон кутун тутта. Бары түһүмэххэ Людмила Егоровна олус ситиһиилээхтик кытынна. Күрэххэ атын улуустар бары күргүөмүнэн турунан, туох баар улууска баар бастыҥ ырыаһыт, үҥкүүһүт бөлөхтөрүн кытыннаран кыайа-хото тутталлар эбит диэн көрдүм. Биһиги кыттааччыларбыт аҥардас дьиэ кэргэн бэйэтэ эрэ кыттыбыта ордук истиҥ, оҥоһуута суох, дьиҥнээх буолла. Ол гынан баран, маннык күрэхтэргэ инники өттүгэр улууска улахан комиссия тэриллэн, бары саба түстэхпитинэ ордук кыайыылаах буолуон сөп.

2. Быйылгы күрэх уруккуттан атына диэн «Сахабэчээт» таһаарар сурунаалларыгар, хаһыаттарыгар сурутууну тэрийии буолла. Ол гынан баран, бу сурутуу түмүгүнэн туох да бэлиэтээһин суох буолбута хайдах эрэ өйдөммөтө. Аны балаһыанньа быһыытынан, түһүмэх барыта бириэмэлээх этэ да, кыттааччылар олох тутуспатылар. Итэҕэс ханнык баҕарар тэрээһиҥҥэ баар буолааччы, ону туоратарга көрөөччү санаатын аһаҕастык этэрэ наадалаах.

Маркова Любовь Михайловна, сокуоннай саастарын туола илик оҕолору реабилитациялыыр киин директора, Нам улууһун дьахталларын сэбиэтин председателэ:

1. Л.Е. Иванова кэтэхтэн турга улахан сүүмэрдээһини ааһан, финалга тахсан, ситиһиилээхтик кыттан «Айыы Хотун» номинацияҕа тигистэ. Улахан көмөнү тэрилтэтэ оҥордо, улууспутугар бар дьоно өйөөтүлэр, улуус баһылыга А.П. Атласов тус бэйэтигэр материальнай көмө оҥорбута кэрэхсэбиллээх. Дьиэ кэргэн улуустааҕы управлениетын начальнига Т.Н. Степанова көмөтирэх буолла, аукциоҥҥа уу харчынан көмөлөстө. Улуус дьахталларын сэбиэтэ «Далбар Хотун» сурунаалга 58 киһини суруттарда, аукциоҥҥа 2400 солкуобай харчынан көмө уунна. Нам түмсүү салайааччытыгар Г.Г. Местниковка махталбын тиэрдиэм этэ. Людмила Егоровна дьиэ кэргэнэ оҕолуунуруулуун, эдэрдиин-эмэнниин олус күүстээхтик өйөөн, ситиһиилээхтик кытынна. Бары кыттааччылар көрөөччүлэргэ улахан дуоһуйууну бэлэхтээтилэр. Бу маннык үлэни өрө туппут, элбэх оҕолоох, өссө кэтэх хаһаайыстыбалаах дьахталлары өрө тутар үгэскэ кубулуйбут күрэх Саха республикатыгар эрэ баар. Быйылгы республикатааҕы «Далбар Хотун» күрэх олус чаҕылхайдык барда.

2. Тэрээһин өттүгэр биир ирдэбил тутуһуллара ордук. Холобур, визиткаҕа уонна талааны көрдөрүүгэ туора коллективтар, ансаамбыллар киириэ суохтаахтар диэн балаһыанньаҕа баара. Ону тутуспатахха ансаамбыллар күрэхтэригэр кубулуйар кутталлаах. Талааны көрдөрөр түһүмэххэ фонограмма «плюсовката» суох буолара ирдэнилларэ ордук. Түмүктээн эттэххэ, тэрээһин бырааһынныык курдук барда, дьон көхтөөхтүк кытынна, сүрүн сыалын ситтэ. Кыттааччылар уонна көрөөччүлэр Кэрэ бырааһынныыгар тиксэн, харахтыын-кулҕаахтыын сымнаан, сүрэхтэригэр үөрүү-көтүү тыынын иҥэринэн тарҕастылар.

Ити курдук санааларын сайа эппит дьоммутугар, үтүөмааны үлэһиттэргэ махтанан туран, кэлэн иһэр дьахталлар Аан дойдутааҕы күннэринэн эҕэрдэлиэҕиҥ! Дьоһун аатта аах Нам сирин Далбар Хотуттара үүнэ-сайда, үтүөнү үксэтэ туралларыгар баҕарыаҕыҥ!

М.Г. ВИНОКУРОВА

КҮН СИРИН КЭРЭТЭ – КИНИЛЭРГЭ!

Кэлиҥҥи сылларга тимир көлөнү баһылаабыт кэрэ аҥар кэккэтэ кэҥээн, сонун көстүү буолан бүттэ. Ол эрээри дьиҥ-чахчы профессионал суоппар дьахталлар, билигин да тарбахха баттаналлар. Кинилэртэн биирдэстэрэ Ирина Соловьева Нам-Дьокуускай-Нам хайысханан «Эҥсиэли-такси» сулууспаҕа үлэлиир. Кини туһунан такси сулууспатын салайааччыта А.П. Кутуков, аан дойду дьахталларын күүн көрсө, бу курдук кэпсиир.

«Биһиги сулууспабытыгар Ирина Аркадьевна үлэлээбитэ ыраатта. Эр дьону кытта тэбис-тэҥҥэ үлэлиир харса суох кыыс. Кини Нам-Дьокуускай-Нам эрэ хайысханан муҥурдаммат. Соҕуруунан-хотунан айан-сырыы аартыгын арыйар. Ол курдук сындылҕаннаах уһун айаннарга хас эмэ көһү тыыран, соҕуруттан массыына сүүрдэн аҕалар хорсун-хоодуот майгылаах, тулуурдаах, дьулуурдаах кыыс. Манна, Сахабыт сиригэр, Ньурбанан, Сунтаарынан эргийэн кэлэр. Кини – куруук айаҥҥа. Бу дьахтар киһиэхэ олус сылаалаах, ыарахан. Ол эрээри биһиги Ирабыт онтон чаҕыйбат. Санаабытын ситэр, эппитин толорор.

Кини - эппиэтинэстээх, уопуттаах, бэрээдэктээх, дуоспуруннаах суоппар. Массыината дьахтар киһи ураты эйгэтинэн тэриллэн, ыраас, олбоҕо сылаас, ичигэс. Айанныттары сынньалаҥнык, кэмигэр тиэрдэр.

Ираны тэҥэ сулууспабытыгар өссө икки кэрэ аҥар үлэлиир. Кинилэри билиһиннэрэр буоллахха, диспетчер Татьяна Михалева туһунан кэпсиэм этэ. Татьяна Филипповна биһиэхэ 2002 сылтан үлэлиир. Төһө да доруобуйатынан хааччахтаах буоллар, үлэтин кыайа-хото тутар. Дьону-сэргэни кытта түргэнник уопсай тыл булан кэпсэтэр, элэккэй, эйэҕэс. Онон эбээһинэһин үтүө суобастаахтык толорор.

Сулууспабыт үлэтигэр-хамнаһыгар, юридическэй боппуруостарыгар И.Н. Эверстова күүс-көмө буолар. Ирина Николаевна дириҥ билиилээх-көрүүлээх юрист. Пассажирдары таһыы чаахыгар, такси туһунан сокуоҥҥа быһаарсар сытыы өйдөөх. Кини көмөтүнэн араас хабааннаах, ис хоһоонноох документтэри толорон элбэҕи ситистибит.

Түгэнинэн туһанан, кэрэ аҥардарбытын Аан дойду дьахталларын күүнүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит! Кинилэргэ күн сиригэр баар саамай үчүгэйи, үтүөнү, сырдыгы, ыраах эрэ баҕарабыт».

Лена НОГОВИЦЫНА

ТААННЬАБЫТ – ТЫРЫМНЫЫР ТАЛААН

Балтым Таанньа (Татьяна Ивановна Евсеева-Павлова) туһунан суруйуохпун баҕарбытым ыраатта даҕаны, ол гынан баран, бэйэ билэр киһитин суруйар ордук ыарахаттардаах эбит. Хайҕаатахха арбаабыт, онтон сэмэлээтэххэ сыыһа саҥарбыт диэхтэрин сөп курдук. Ол да буоллар балтыбын хайдах баарынан, хайаан да, суруйдахпына сатанар эбит. Иккиэн даҕаны син саахырдыбыт. Онон мин кинини дьоҥҥо-сэргэҕэ биллэрэрим эбээһинэһим да курдук эбит.

Балтым Таанньа 1943 сыллаахха Арбын нэһилиэгин биир саамай кэрэ миэстэлээх сиригэр (Тыа Арбыҥҥа — Кириэстээххэ) төрөөбүтэ. Таанньа биһиги оҕо сааспыт таптыыр, ахтар Кириэстээхпитигэр ааспыта. Балтым — эбэтин аатын ылбыт кыыс кыра сааһыттан сытыы-хотуу, кэпсээннээх-ипсээннээх киһи. Мэлдьи ыллыы-туойа сылдьар, эйэҕэс-сайаҕас, улахан дьону кытта улахан киһи курдук кэпсэтэр, кырдьаҕас киһини мэлдьи ытыктыыр, кыралаан мэник соҕус буолара.

Саахын ситэн үлэтин-хамнаһын үгэнигэр, Көбөкөн нэһилиэгэр үлэлии сылдьан, 30 саастааҕар Хатыҥ Арыы хоһуунугар Евсеев Дмитрий Егоровичка кэргэн тахсыбыта. Миитэрэй эмиэ Таанньатын курдук кыра эрдэҕиттэн үлэҕэ-хамнаска эриллэн, үөрэҕэр талааннаах буолан, билиитин үрдэтинэн колхоз, совхоз салайар үлэтигэр сыстан, талааннаах, кыһамныылаах салайааччы быһыытынан биллэн-көстөн барбыта.

Айылҕа барахсан маанылаан, кинилэр 5 оҕону көрөн-истэн улаатыннарбыттара. Күтүөтүм Миитэрэй сахалыы толкуйдаах, ханнык да учаастакка салайааччы быһыытынан үлэни-хамнаһы сатаан тэрийэн үлэлэтэрэ. Бэйэтин харыстаммат кыһамныылаах үлэһит этэ. Ол иһин даҕаны доруобуйатын көрүммэккэ эрдэ дьылҕаламмыта. Балтым барахсан 5 оҕолоох огдообо да хааллар, дьоҥҥо сыһыанынан, санаатын күүһүнэн, мэлдьи үчүгэй үлэһиттэр ахсааннарыгар сылдьыбыта.

Кини 10-тан тахса сиэн, 2 хос сиэн тапталлаах эбэлэрэ. Чахчы дьоллоох олох улахан эбэтэ. Кыра эрдэҕиттэн тулаайах кэриэтэ улаппыт киһи бэйэтин кыаҕынан, сатабылынан маннык олохха олоруута бу — улахан кини дьоло.

Аны балтым араас таһымнаах талаанын сырдатар буоллахха, бэйэтэ туспа кэпсээн. Таанньа талаана сынньалаҥҥа барбыт кэмиттэн саҕаламмыта. Кини күүстээх куоластаах ырыаһыт, оһуохайдьыт, тойуксут, алгысчыт о.д.а. талаана элбэх. Ол быыһыгар дуобатчыт, саахыматчыт. Кини талаанын таһаарбыт, күүс-көмө буолбут киһинэн Искра оскуолатын учуутала, эмиэ сахалыы ырыаларга талааннаах, тэрийэр дьоҕурдаах Аммосова Мотрена Афанасьевна салайар «Нарыйаана» диэн ансамблыгар сыһыаран уонна культуура үлэһитэ Ощепкова Екатерина Семеновна ыллыыр дьоҕурун, сценаҕа хайдах туттарга-хаптарга үөрэтэн, Москваҕа тиийэ ыллаан-туойан кэлбитэ. Манна Таанньа оһуохай тылын эппитигэр онно баар олохтоохтор олус сэргээн, болҕойон истибиттэр үһү. Маны таһынан Арабскай эмираттар дойдуларыгар Дубай куоракка сылдьыһан, онно ыллаан-туойан, дьон сэҥээриитин ылан, ити сылдьыбыт сирдэригэр Москваҕа, Дубайга фестиваллларга лауреат, дипломант үрдүк аттары ылбыта. Бу кырдьа барбыт киһиэхэ ситиһии үрдүк чыпчаала дии саныыбын. Таанньа үлэтэ күн-түүн элбээн иһэр.

Кини билигин Намнааҕы «Оһуохай» түмсүү салайааччыта буолан, Саха сирин араас улуустарыгар дьонун-сэргэтин түмэн, атын түмсүүлэрин кытта мэлдьи көрсүһэр, кэпсэтэр элбэх истиҥник санаһар доҕоттордоох. Таанньаҕа онтон-мантан мэлдьи ыалдьыттыыллар, санаа атастаһаллар. Балтым Таанньа билигин былаана баһаам. Кэлэр өттүгэр үчүгэй, киэҥ-куоҥ оһуохайдыыр дьиэлээхпит буоллар диэн баҕа санаалаах. Улууска оһуохай, сахалыы тойук сайдарыгар маннык дьиэ баар буолара буоллар, улуус сайдыытыгар элбэх туһаны аҕалыах этэ. Итинник этэн туран, улуус дьаһалтата, бу оһуохайдьыттар, тойуксуттар, олоҥхоһуттар баҕа санааларын аахсыа, онно сөптөөх дьиэни-уоту тутан биэриэ диэн эрэниэххэ сөп. Бу соҕотох Таанньа баҕата буолбатах, элбэх дьон холбоспут санаата буолар. Ыстатыйам бүтэһигэр балтыбар, биир тэлгэһэҕэ үөскээбит, биир аһы аһаабыт, бииргэ үөрбүт-хомойбут тэҥ саастаах киһибэр, Саха сирин тымныытыныы, сайыҥҥы өҥүрүк куйааһын курдук чэгиэн-чэбдик туругу, айар үлэҕэ элбэх ситиһиилэри, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ этэҥҥэ буоллуннар диэн, дьоллоох-соргулаах буолуҥ диэн убай киһи быһыытынан алгыспын аныыбын, бары кэрэни баҕарабын.

Татыйаас барахсан,
Таһымныыр талааныҥ,
Табыллан иһиэхтин,
Тубустар тупсуохтун,
Дьиэрэйэн-күөрэйэн
Ыраахха көтүөхтүн
Олоҕун арахпат
Аргыһа буолуохтун,
Соргуну туойуохтун,
Толору дьоллуохтун,
Кырдьары кыйдыахтын,
Күн сырдыы тыгыахтын.

Ю.В. ПОТАПОВ-САРГЫН, СР суруйааччыларын сойууһун чилиэнэ

ИҺИРЭХ ТЫЫТАР

Убаастыыр ветеран коллегабытын, Саха республикатын үөрэҕириитин туйгунун, «Старшай учуутал» бэлиэ хаһаайкатын Шелковникова Полина Петровнаны күн сирин көрбүт 70 сааскынан, үбүлүөйдээх дьоро күҥүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Биһиги оскуолабытыгар үлэлээбит сылларгар эн үлэскэннээх үлэҕин–хамнаскын, ыллыктаах санааҕын, коллегаларгар эйэҕэс сыһыаҥҥын, сүбэҕин-амаҕын, истиҥ-мааны бэйэҕин, ылыннарыылаах тылгын үрдүктүк сыаналыыбыт, дириҥник ытыктыыбыт.

Дьоһун-мааны сааскынан эҕэрдэлээн туран баҕарабыт, Эйиэхэ – күндү киһибитигэр, өссө да үгүс сылларга чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьолу-соргуну, оҕолоруҥ, сиэннэрин тапталларынан кынаттанан эстибэт эрчими, уолбат уйгу быйаҥы. Алгыспыт түүтэ, санаабыт саргыта, махталбыт күүһэ Эйиэхэ кынат буоллун, араҥаччылыы туруохтун!

Д.Ф.Алексеев аатынан 1 Хомустаах орто оскуолатын коллектива, ветераннара.

Убаастабыллаах убай киһибитин, үлэ уонна спорт ветеранын **ЕЛИСЕЕВ ИННОКЕНТИЙ НИКОЛАЕВИЧ — УСХААНЫ,** Россия Журналистарын союһун уонна «Саха литература» ассоциация чилиэнин, кулун тутар 7 күнүгэр 75 сааскын туолар өрөгөйдөөх үбүлүөйүгүнэн ис сүрэхпититтэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

2017 сыл олунньу 7 күнүгэр «Эҥсиэли» хаһыакка «Барыбытын үөрдэр сонун» диэн ааттаан И. Иванов кырдьык да үөрүүлээх сонуну бэчээттэппитэ. Онно этиллэринэн, И.А. Бубякин — Чөҥөчөк уонна И.Н. Елисеев — Усхаан СР Суруйааччыларын союһугар чилиэнинэн ылыллыбыттарын туһунан, СР Суруйааччыларын союһун председателэ И.В. Мигалкин Москваттан телефонограмма ыыппытын «Отуу уота» түмсүү салайааччыта А.Г. Дунаев туппутун туһунан үөрэн-көтөн туран иһитиннэрии оҥорбута.

Оҕотук сааскыттан айымньылаахтык суруйуунан үлүһүйэн туран, литература сорох жанрдарыгар бэйэҥ кыаххынан дьаныһан туран дьарыктаммытыҥ суола-иинэ суох хаалбата. Айар дьоҕурдаах, санаммыт санааҕын ыһыктыбакка дьулуурдаахтык үлэлиир буолаҥҥын: хоһоон, поэма, кэпсээн, сэһэн уонна очерк суруйуутугар, барыта холбоон, ааҕааччыларыгар уон сэттэ сиппит-хоппут кинигэлэри бэлэхтээтиҥ. Биир оччо ахсааннаах соавторскай, ону таһынан бэчээккэ анаан бэлэмнэнэн бүппүт эмиэ кинигэлэрдээххин. Бу киһини соччо мыыннарбат элбэх, чахчы суруйааччы киэбин эҥкилэ суох мэктиэлиир айымньылардааххынан астынан туран өссө төгүл эҕэрдэлиибит!

Кэлэр өттүгэр уһун үйэни, өр кэмнэ өссө кэрэ айымньыларда таһаартара тураргар баҕарабыт. Үбүлүөйүгүнэн, төрөөбүт күҥүгэр анаан суруйбут хоһооҥҥун эҕэрдэбитин кытта сыһыары тутабыт.

ОЛОХ ИҺЭР – КҮӨХ ИҺЭР!

Олох иһэр — күөх иһэр!
Сааскы күнүм илгийэр,
Киэсэ тыыннаах бэлэҕэ —
Дьахталларга эҕэрдэ!
Хонукпунан ыллахха
Хоонньоһоохтоон хаалбыппын,
Сырдык күммүн аахтахха
Сэргэстэһэ сыппыппын.
Сэттэ, аҕыс ахсааннар
Сиэттиһэннэр хаамсаллар.
Бэҕэһээҥҥи күнэ суох
Бүгүҥҥү күнүҥ да суох.
Ол иһин дьэ, дьахталлар
Ордук миигин саныыллар.
Сааскы мааны аһылык,
Маҥнайгы бырааһыннык —
Саҕаланар миигиттэн
Тэбэнэттик мичээрдээн.

1997 с.
«Эҥсиэли» хаһыат редакцията, Нам улууһун журналистара

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндүтүк саныыр, таптыыр, ахтар кэргэним, оҕолорум ийэлэрэ, сиэннэр тапталлаах эбэлэрэ, орто дойдуттан букатыннаахтык ыарахан ыарыыттан ыалдьан бараахтаабыта кулун тутар 7 күнүгэр биир сылын туолар.

Дьяконова (Сивцева) Наталья Игнатьевна кулун тутар 29 күнүгэр 1966 с. Аппааны бөһүөлэгэр бэһис оҕонон күн сирин көрбүтэ. Ийэтэ Винокурова Матрена Алексеевна, аҕата Сивцев Игнат Игнатьевич Карл Маркс аатынан колхозка доярканан үлэлээбиттэрэ. Кыһын «Балыйаҕа» олороллоро, сайын сайылыкка көһөн үлэлэммиттэрэ. Онтон ыалдьар буолан дьонноро 1969 с. Граф Биэрэгэр көһөн кэлбиттэрэ. Ийэтэ оскуолаҕа техүлэһитинэн үлэлээбитэ, аҕата СПТУ-га охраннигынан үлэлиирэ. Иккиэн инбэлиит этилэр. 1973 с. Затон оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Үөрэнэ сылдьан октябренок, пионер, комсомол аатын сүгэн оскуоланы бүтэрбитэ. Оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан туох баар мероприятиеларга олус көхтөөхтүк кыттар этэ. 1980 с. оскуоланы бүтэрэн, СПТУ-га овощевод үөрэҕэр киирбитэ. 1980 с. ийэтэ ыалдьан олохтон туораабыта, онтон 1982 с. аҕата суох буолбута. 1983 с. СПТУ-ну бүтэрэн детсадка үлэлии киирбитэ. Детсадка үлэлиир кэмигэр туох баар мероприятиеҕа кыттар, оҕолорун кытта оҕо курдук оонньоһор этэ.

1987 с. олоҕун аргыһын Дьяконов Иван Дмитриевиһы көрсөн, ыал буолан Намҥа олохсуйан, уоллаах кыыс оҕолонон ньир-бааччы олорбутта-ра. Оҕолоро икки сиэн бэлэхтээн эбээ диэн үрдүк ааты сүкпүтэ. 1993 с. санаторнай детсадка завхоһунан үлэлии киирбитэ. Бу үлэтигэр үтүө суобастаахтык сөбүлээн үлэлии сылдьан, 2014 с. ыараханнык ыалдьан үлэтиттэн тохтообута. Өссө да олоруоҕун ыарахан ыарыыттан эдэр саа-һыгар биһиги кэккэбититтэн туораабыта.

Тапталлаах кэргэним, күн күбэй ийэбит, эйэҕэс эбэбит сырдык мөссүөнүн, ыраас дуу-һатын, амарах санаатын сүрэхпитигэр мэлдьи илдьэ сылдьыахпыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, кийиитэ, сиэннэрэ

Кулун тутар 3 күнүгэр балтым Колодезникова Анна Петровна күн сириттэн сохуччу барбыта 40 хонугун туолла.

Аня 1952 сыллаахха кулун тутар 9 күнүгэр Слепцов Бүөтүккэ уонна Миронова Ылдьаана диэн ыалларга иккис кыыс оҕонон төрөөбүтэ. Нам улууһун биир кэрэ айылҕалаах, дэлэй сир астаах Хайгыалаахха күн сирин көрбүтэ.

6 сааһыгар төгүрүк тулаайах хаалан, Хатырыкка абаҕабыт аахха — Слепцов Архип Ильичтээххэ иитиллэ кэлбиппит. Абаҕабыт бэйэтэ огдообо хаалан уолун аахха Слепцов Галин Архипович уонна Софья Петровнаҕа олороро. Эдэр ыаллар бэйэлэрэ 1 оҕолоох этилэр, онно биһиги 2 оҕо эбиллибиппит. Мин оскуолаҕа үөрэнэр буолан, интернакка олорорум. Аня 8-9 саастааҕар Намҥа олорор аҕатынан эдьиийигэр Слепцова Евдокия Ильинична уонна Михаил Архипович дьиэ кэргэттэригэр иитиллэ кэлбитэ. Бу ыалга 3 буолан иитиллибиттэрэ. Аня 8 кылаас кэнниттэн куоракка сельхозтехникумҥа үөрэнэ киирбитэ да, ситэ үөрэммэтэҕэ, төннөн тахсан Хатырыкка бороон көрүүтүгэр үлэлээбитэ. Ити сылдьан үс оҕолоох огдообо Колодезников Николай Софроновичка кэргэн тахсан, 2 уол оҕоломмута, балыыһаҕа санитарка үлэтигэр көспүтэ. Аҕыйах сыл олорбуттарын кэннэ кэргэнэ эмискэ өлөн, дьонугар Намҥа төннөн кэлэн, 4 ыйдаах иистэнньэҥ үөрэҕэр киирэн швея-моторист идэтин ылбыта. Намҥа биир улахан тэрилтэҕэ — бытовой комбинакка үлэҕэ киирэн дьахтар чараас таҥаһын тигэр идэтинэн ити тэрилтэ ыһыллыар диэри үлэлээбитэ. Ол кэнниттэн аҕыйах буолан, өссө хас да сыл иистэммитэ. Эмиэ да ИП буола сылдьыбыта. Кэлин сааһыран, бэйэтэ баҕатынан көҥүл сылдьар, син биир иилиин быраҥпакка иистэнэ сылдьаахтаабыта. Тигэрин аанан, бэйэтэ эбии быһарга-оторго үөрэнэн профессионал этэ. Куруутун сакааһа наһаа элбэх буолара. Оскуола, гимназия оҕолорун формалара, выпускнойдар, үҥкүү, сахалыы таҥастары олус тупсаҕайдык тигэрэ. Чахчы көмүс тарбахтаах иистэнньэҥ.

Кини аатын аатта-тар 2 кыталык кыыс сиэннэрдээх (улахан уолуттан хаалбыт). Куруутун сиэннэригэр көмө буолаары хачыгырайара. Улахан кыыс үрдүк үөрэхтээх, эбии өссө үөрэнэ сылдьар, кыра кыыс быйыл оскуоланы бүтэрэр. Элбэх, бииргэ үлэлээбитинэн, клиент да быһыытынан сылдьар дьүөгэлэрдээҕэ. Куруутун үөрэкөтө, кэпсээн-ипсээн бөҕө буола көрсөрө — оннук өйгө-санааҕа хааллаҕа.

Түгэнинэн туһанан, күүскөмө буолбут дьүөгэлэригэр, лоп-бааччы дьаһаллаах балтыларбытыгар, аймахтарга, бэйэм дьүөгэлэрбэр, кийиитигэр Лияҕа махталбын биллэрэбин. Бары этэҥҥэ буолуҥ. Күндү балтым, эдьиийбит, эйигин саныахпыт, ахтыахпыт.

Эдьиийэ уонна кини оҕолоро, сиэннэрэ

ИДьУО иһитиннэрэр

ОҔОНУ УОРАЛЛАР

Олунньу 27 - кулун тутар 5 кк. маннык иһитиннэриилэр киирбиттэр: 9 — араас эчэйии, 3 — уоруу, 1 — суол быһылаана уонна 15 — атын түбэлтэ.

Олунньу 26 к. ИДьУО отделыгар «03» ОСМП диспетчерэ иһитиннэрбитинэн, Намтан сокуоннай сааһын ситэ илик С. эчэйэн көрдөрбүт. Бэрэбиэркэ ыытыллар.

Кулун тутар 2 к. ИДьУО отделыгар приемнай бокуой медсиэстэрэтэ телефонунан иһитиннэрбитинэн, Маймаҕаттан гр. Л. сирэйигэр уонна көхсүгэр быһаҕынан анньыллан көрдөрбүт.

Кулун тутар 5 к. ИДьУО дьуһуурунай чааһыгар Намтан гр. А. телефонунан иһитиннэрбиттэринэн, гр. С. кини уолун гр. А. кырбаабыт. Бэрэбиэркэ ыытыллар.

Кулун тутар 2 к. Намтан гр. С. телефонунан иһитиннэрбитинэн, кулун тутар 2 к. 20 ч. 30 м. Ленин уул. турар дьиэ подьеһыттан хос аанын уорбуттар.

Кулун тутар 1 к. Дьокуускай куоракка олорор гр. Н. телефонунан иһитиннэрбитинэн, Нам с. Советскай уулуссатыгар, музыка оскуолатын утары, суол быһылаана тахсыбыт. Ким да эмсэҕэлээбэтэх. Бэрэбиэркэ ыытыллар.

Олунньу 26 к. Дьокуускай куоракка олорор гр. З. суругунан иһитиннэрбитинэн, Намнааҕы педколледж уопсайыгар биллибэт дьон кини уолуттан З. -н харчы былдьаабыттар, 20 тыс. солк. суумалаах унтуутун күүстэринэн устубуттар.

Кулун тутар 2 к. гр. А. телефонунан иһитинэрбитинэн, Намҥа «АгроЛидер» маҕаһыынтан гр. С. албыннаан илии баттаан, 27980 солк. суумаҕа тыраахтар саппаас чааһын атыыласпыт. Бэрэбиэркэ ыытыллар.

Кулун тутар 4 к. «03» ОСМП диспетчерэ Ымыйахтааххаолорор гр. О. иһитиннэриитинэн, кини эдьиийэ 11 саастаах оҕотун уорбутун иһитиннэрбит. УУП бэрэбиэркэ ыытар.

21 административнай буруйу оҥоруу боротокуола толоруллубут. ГАИ 409 транспоры бэрэбиэркэлээбит, 24 боротокуол толоруллубут, 1 суол быһылаана тахсыбыт, 3 массыына ыстарааптыыр стоянкаҕа туруоруллубут.

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУҺУН ОЛОХТООХТОРО!

® «Төрүт уу» тэрилтэ «Олоҥхо» атыы дьиэтигэр, үлэ күнүгэр 9.00. чаастан 19.00. чааска диэри, баскыһыанньаҕа 10.00. чаастан 18.00. чааска диэри үлэлиир.

Дьиэҕэ тиэрдэн биэрии диспетчерэ 10.00. чаастан 18.30. чааска диэри үлэлиир.

Билсэр телефоннар: ***8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70.*** Баскыһыанньаҕа дьиэҕэ тиэрдии оҥоһуллубат.

Аппааныга Л. Левин уул. 3 №-гэр атыыланар (урукку кулууп кинобудката). Үлэ күнүгэр 9.00 чаастан 18.00 чааска диэри. Баскыһыанньаҕа үлэлээбэт.

ЫТЫКТЫЫР, УБААСТЫЫР УЧУУТАЛЛАРБЫТ, КОЛЛЕГАЛАРБЫТ! ДЬОЛЛООХ ОҔО СААСПЫТ УМНУЛЛУБАТ АРГЫСТАРА!

Кулун тутар 25 күнүгэр Нам улууһун «Е.П. Сивцев аатынан 2 Хомустаах орто оскуолатыгар» араас кэмнэргэ үлэлээн ааспыт күндү, ытыктабыллаах учууталлары, убаастабыллаах үлэһиттэри уонна умнуллубат, дьоллоох оҕо сааспыт аргыстарын — выпускниктары үөрэхбилии кыһата дьоһуннаах 85 сааһын бэлиэтиир өрөгөйдөөх үбүлүөйүн кэрэ-бэлиэ күнүгэр долгуйа күүтэбит, ыҥырабыт.

Оскуола коллектива

® **Продается** земельный участок в с. Намцы (15 сот.) по ул. Жиркова, 17 (свет, газ рядом). Участок ровный, сухой. Цена — 400 т.р.
Тел. 89644239716

® **Продам** участок ИЖС, с. Намцы, ул. Колхозная, 42, к1, высокое, ровное место. Газ, свет рядом. Цена — 250 тыс. руб.
Тел. 8999-244-63-42

® **Продаю** частный дом в с. Модутцы 97м2 с надворными постройками: баня, гараж 6х7, хотон, огород.
Тел. 89243660681, 89241649096

® **Теплицы** под поликарбонат, цена за комплект — 15500 руб.
Тел. 89243670207

® **Срочно продаем** участок Көччү 2, сухой, собственность, цена — 250 т.р. Возможен торг.
Тел. 89248708417, 89143012135 (можно ватсап)

® **Грузовые перевозки.**
Тел. 89644258617, 89841160270

Нам улууһун «Отуу уота» литературнай түмсүү чилиэнэ Елисеева-Харитонова МАрия Николаевнаҕа тапталлаах кыыһа

УДАРИНА
Анастасия Семеновна

ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Улуустааҕы «Отуу уота» литературнай түмсүү коллективын аатыттан А. Дунаев

Выражаем глубокое соболезнование Марии Николаевне, Семену Иннокентьевичу, всем родным и близким по поводу кончины горячо любимой дочери

УДАРИНОЙ
Анастасии Семеновны.

Гаврильевы И.И., Л.Г.

Күндүтүк саныыр киһибитигэр, 2 №-дээх «Кустук» оҕо саадын музыкальнай салайааччытыгар Харитонова-Елисеева Мария Николаевнаҕа, оҕолоругар, чугас дьонугар тапталлаах кыыстара

УДАРИНА
Анастасия Семеновна

ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит, аһыыгытын тэҥҥэ үллэстэбит.

Партизантан Колесова Л.Я., Никольскайтан Титовтар дьиэ кэргэттэрэ

Күндү бырааппыт, убайбыт, СР культуратын туйгуна, улуус спорт управлениетын үлэһитэ, Бөтүҥ, Модут нэһилиэктэрин Ытык киһитэ

УВАРОВСКАЙ
Иннокентий Афанасьевич

ыарахан ыарыыттан орто дойдуттан барбытынан кэргэнигэр, кыыһыгар, балтыгар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Хатырыктан убайа Михаил, саҥаһа Галина Уваровтар, балтылара, бырааттара

Выражаем глубокое соболезнование нашей однокласснице Уваровской Маргарите, Любовь Николаевне, родным и близким по поводу кончины от продолжительной болезни горячо любимого отца, мужа

УВАРОВСКОГО
Иннокентия Афанасьевича.

Одноклассники, 11 «б» кл, 2015 г., родители, классный руководитель

Саха республикатын спордун ветерана, улуустааҕы спорт управлениетын специалиһа, спортивнай комментатор, «Эҥсиэли» хаһыат общественнай корреспондена

УВАРОВСКАЙ
Иннокентий Афанасьевич — Күрүлгэн

ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дьиэ кэргэнигэр, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

1 Хомустаахтан Ушницкайдар дьиэ кэргэн

Кылаабынай редактор э.т.
Л.А. НОГОВИЦЫНА

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — ***41496,***
хаһыаты таҥыы — ***41332,***
бухгалтерия — ***41141,***
факс — ***41141, 41496.***

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эҥсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай солууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — ***ПИ №ТУ14-0216.***

Сурукка аккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. ***Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.***

«ЭҤСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Эҥсиэли» хаһыат
РИС талылынна, таҥылынна
уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис
Көҥүл сыананан атыыланар
Индекс — Р0005. Тираһа — 1418
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 06.03.2017 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 06.03.2017 с.